

Siirtolaisuusinstituutin toimintakertomus vuodelta 1984

Vuosi 1984 oli Siirtolaisuusintituutin 10. toimintavuosi, jonka aikana toiminta oli painottunut yhteistyön kehittämiseen sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Toimikauden aikana valmistui selvitys siirtolaisuutkimuksen nykytilasta ja tarpeesta. Selvityksen pohjalta ryhdyttiin välittömästi laatimaan muuttoliikkeitä koskevaa tutkimuspoliittista ohjelmaa. Tarkoitus on, että nämä molemmat perustavaa laatua olevat työt tarjoaisivat uusia näkökulmia tuleville tutkimuksille.

Kansainvälinen yhteistoiminta korostui erityisesti instituutin järjestämässä FINN FORUM '84 -konferenssissa. Konferenssi oli toimikauden päätapahtuma ja sen yhteydessä vietettiin Siirtolaisuusinstituutin 10-vuotisjuhla Turun Linnassa.

Dokumentointi, arkistointi ja kirjasto

Siirtolaisuusintituutti on v. 1984 jatkanut siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvän materiaalin vastaanottamista ja tallentamista. Luetteloituja ja järjestettyjä lahjoituskokoelmia oli toimikauden lopussa 406 kpl (lisäys edelliseen vuoteen 11). Valokuvakokoelmista oli yhteensä 3234 valokuvaa (lisäys edelliseen vuoteen 294). Maittain valokuvat jakaantuivat seuraavasti: USA 1781, Kanada 212, Australia 721, Ruotsi 150, Etelä-Amerikka 304, Afrikka 5, Norja 32, Väli-Amerikka 8, Uusi-Seelanti 19, Neuvostoliitto 2. Luetteloimattomia ja järjestämättömiä lahjoituksia oli toimikauden lopussa 9, näiden joukossa rovasti Oiva Pohjanpirkan lahjoittama valokuvakokoelma Etelä-Amerikassa olevista suomalaisista (118 valokuvaa) sekä mu-

siikitirehtööri Eero Hautalan amerikansuomalaisia käsittelevä valokuvakokoelma (81 valokuvaa).

Siirtolaisuusintituutin kirjastossa oli toimikauden lopussa noin 3700 nimikettä siirtolaisuutta ja muuttoliikkeitä käsitteleviä tutkimuksia tai muita julkaisuja. Näistä 315 on saatu vuoden 1984 aikana pääasiassa vaihtosuhteina ja lahjoituksina. Kirjastoon saapui 30 vuosikertaa ulkosuomalaisten eri puolilla maailmaa julkaisemia lehtiä, 44 kpl muita siirtolaisuutta käsitteleviä aikakausjulkaisuja sekä muita kausijulkaisuja 30.

Toimikauden aikana ryhdyttiin myös koekielunomaisesti laatimaan amerikansuomalaisten henkilökortistoa. Työ käynnistettiin käyttäen lähdemateriaalina Michiganissa julkaistua Kirkollista kalenteria ja siinä olevia kuolinilmoituksia sekä eritaisia syntymäpäivien ja muiden tapahtumien yhteydessä julkaistuja elämäkertavauksia. Toimikauden lopussa kortistossa oli noin 1500 henkilökorttia.

Tutkimustoiminta

Siirtolaisuusintituutissa valmistui vuonna 1984 "SIIRTOLAISUUDEN JA MAASSAMUUTON TUTKIMUS. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta". Instituutin valtuuskunta päätti, että sen pohjalta olisi laadittava suppeampi tutkimuspoliittinen ohjelma. Tutkimuspoliittisen ohjelman käsikirjoitus esitettiin 10-vuotisjuhlakokouksessa 30.11. valtuuskunnalle, joka hyväksyi sen ja ohjelma päätettiin julkaista instituutin monistesarjassa vuoden 1985 alussa. Instituutissa jat-

kettiin myös koko toimikauden ajan tutkimusrekisterin ylläpitoa ja seuranta. Rekisterissä oli toimikauden lopussa 3600 nimeä.

Vuonna 1984 instituutissa oli käynnissä kaksi varsinaista tutkimusprojektia: Australian siirtolaisuuden tutkimus, tutkijana Olavi Koivukangas ja Ruotsista Suomeen palanneita paluuooppilaita koskeva selvitys, tutkijoina Jouni Korkiasaari ja Ruotsista Helena Pentinsaari.

Toimikauden aikana valmisteltiin kolmea tutkimusprojektia, jotka on tarkoitettu aloitettavaksi vuonna 1985:

1. "Siirtolaisuutta koskeva lehdistökirjoitelu Suomessa" -projekti sai joulukuussa Suomen Akatemialta 320 000 markan apurahan yhdessä Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen kanssa. Siirtolaisuusinstituutissa tutkitaan vuodet 1880-1939, tutkijana FK Esko Heikkonen. Projekti alkaa 1.4.1985.

2. Turun kaupungille tehtiin tutkimussuunnitelma, joka koskee Turusta tapahtuneen lähtömuuton selvittämistä. Kaupunki myönsi joulukuussa projektille varoja 46 760 markkaa. Projekti alkaa 1.2.1985 ja sen tutkijana on valt.yo. Matti Simpanen.

3. Sosiaalihuollitukselle ja lääkintöhallitukselle tehtiin tutkimussuunnitelma Ruotsista palanneiden sosiaali- ja terveyskysymysten selvittämisestä. Projektin on tarkoitettu alkamaan 1.7.1985 ja sen tutkijana olisi Jouni Korkiasaari.

Lisäksi Siirtolaisuusintituutista annettiin opastusta useille eri korkeakouluissa tekeillä oleville muuttoliiketutkimuksille. Näistä mainittakoon Turun yliopiston sosiologian pro gradu-tutkielma australiansuomalaisten elinolosuhteista ja sopeutumisesta tutkijana valt.yo Tuulikki Mattila. Tutkimuksen haastattelut suoritettiin Australiassa paikallisin voimin marras-joulukuussa. Tutkimushankkeen alullepanijoina ovat olleet Sydneyn suomalaiset siirtolaiset ja heidän vapaa-ajan keskuksensa. Tutkimuksen tieteellinen suunnittelu (sisältäen tutkimustehtävien määrittelyn, haastattelulomakkeen suunnittelun, otoksen valinnan jne.) on tapahtunut yhteistyössä vapaa-ajan keskuksen, Siirtolaisuusins-

tituutin ja opiskelija Tuulikki Mattilan kesken.

Vuoden 1984 aikana valmistui neljä pro gradu-tutkielmaa, jotka oli tehty yhteistyössä Siirtolaisuusintituutin kanssa. Tutkielmista kaksi valmistui Turun yliopistossa ja kaksi Åbo Akademiassa.

Näyttelytoiminta

Siirtolaisuusintituutilla on kolme pysyvää valokuvanäyttelyä: "Suomalainen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin", "Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen" ja pienimuotoisempi Australian siirtolaisuuden näyttely. Näyttelyt ovat instituutin pysyviä näyttelyitä, mutta tarpeen mukaan niitä pyritään antamaan muidenkin käyttöön. Noin 40 kpl Amerikan siirtolaisuuden suurennettuja valokuvia oli Alajärvellä. Etelä-Pohjalaisten Speleissä 29.7 - 7.8. välisenä aikana. Instituutissa näyttelyihin kävi toimikauden aikana tutustumassa yhdeksän koululaisryhmää sekä muita ryhmiä ja yksityisiä vierailijoita noin 500.

Erityisteemaan keskittyvä on Teuvo Peltoniemen kokoama siirtolaisnäyttely "Utopiat eivät kuole". Näyttelyn pääjärjestäjänä oli Kristillisen Kulttuurin Liitto. Asiantuntija-apua ja materiaalia siihen saatiin Siirtolaisuusintituutista ja Suomi-Seurasta. Kristillisen Kulttuurin Liitto lahjoitti syksyllä 1984 näyttelyn Siirtolaisuusintituutille, mutta tilan puutteen vuoksi sitä ei toistaiseksi ole voitu asettaa esille.

Seminaari- ja kongressitoiminta

FINN FORUM '84 -konferenssi ja Siirtolaisuusintituutin 10-vuotisjuhla

Suomalaissiirtolaisten sopeutumista, identiteettikysymyksiä sekä poliittista, uskonnollista ja sosiaalista toimintaa käsiteltiin Siirtolaisuusintituutin 5.-8.9. järjestämässä FINN FORUM '84, "Finns in North America" -konferenssissa. Keskeisiin tarkasteltaviin ky-

Turussa 5.-8.9.1984 pidetty FINN FORUM-konferenssi oli järjestyksessä kolmas amerikansuomalaista siirtolaisuutta käsittelevä amerikkalaisten, kanadalaisten ja suomalaisten tutkijoiden yhteistilaisuus. Ensimmäinen konferenssi pidettiin Duluthissa vuonna 1974, toinen Torontossa vuonna 1979.

symyksiin kuuluivat myös suomalaisten ja muiden etnisten ryhmien vuorovaikutus ja kulttuuri. Konferenssiin osallistui 120 osanottajaa, joista 28 Yhdysvalloista, 19 Kanadasta, 6 Ruotsista, 1 Norjasta, 1 Puolasta ja 65 Suomesta. Pidetyistä 48 esitelmästä 12 käsitteli Kanadaan ja 18 Yhdysvaltoihin tapahtunutta muuttoa. Esitelmistä 19 oli yleisluontoisia. Konferenssijulkaisun toimitaminen käynnistyi heti konferenssin jälkeen.

Konferenssin päätösillallinen pidettiin Turun Linnassa. Juhla oli samalla Siirtolaisuusintituutin 10-vuotisjuhla, jota kunnioitti läsnäolollaan kulttuuri- ja tiedeministeri Gustav Björkstrand. Kymmenvuotisjuhlan kunniaksi teetettiin Siirtolaisuusintituutin standaari, joka jaettiin seuraaville instituutin toiminnan käynnistämisesä ja kehittämissä aktiivisesti mukana olleille henkilöille sekä sellaisten laitosten edustajille, joiden kanssa instituutilla on ollut merkittävää yhteistoimintaa:

1. Opetusministeriö/ministeri Gustav Björkstrand
 2. Prof. Jorma Pohjanpalo, Siirtolaisuusintituutin valtuuskunnan puheenjohtaja
 3. Prof. Vilho Niitemaa, Siirtolaisuusintituutin hallituksen puheenjohtaja
 4. Turun kaupunki/apulaiskaupunginjohtaja Pentti Lahti
 5. Prof. Rudolf J. Vecoli, Immigration History Research Center, Minnesota
 6. Prof. Robert F. Harney, The Multicultural History Society of Ontario, Kanada
 7. Dos. Ulf Beijbom, Emigrantinstitutet, Ruotsi
 8. Hall.siht. Fredrik Forsberg, opetusministeriö
 9. Johtaja Olavi Koivukangas, Siirtolaisuusintituutti
- Huhtamäki Oy tarjosi vastaanoton FINN FORUM -konferenssin osanottajille Siirtolaisuusintituutissa 5.9. ja Turun yliopiston ja

Åbo Akademin rehtorit järjestivät yhteisen vastaanoton 7.9. Åbo Akademin tiloissa.

Toimikauden lopulla käynnistettiin valmistelut kolmannen muuttoliikesymposiumin pitämiseksi marraskuussa 1985. Valmistelevan toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin seutukaavajohtaja Raimo Narjus ja sihteeri Ismo Söderling.

Muu yhteistoiminta

Siirtolaisuusinstituutti antoi asiantuntija-apua toimikauden aikana mm. Mainos Television sukututkimusohjelman laatijoille, Kristillisen Kulttuurin Liitolle sen järjestäessä Unelmafooriumia sekä sukututkijoille ja opiskelijoille. Lisäksi instituutti antoi opetusministeriölle pyydetyn lausunnon Delaware-siirtolaisuuden 350-vuotisjuhlien viettoon v. 1988 liittyvistä kysymyksistä.

Vierailut

Siirtolaisuusintituutissa vierailivat vuoden

1984 aikana mm. seuraavat ryhmät:

Tukholman suomalainen seurakunta (25 henkilöä) 31.1.

Turun Etelä-Pohjalainen osakunta (16 henkilöä) 15.2.

Rotary International Group Study Exchange Team (6 henkilöä) 20.6.

Ruotsin valtiopäivien sosiaalivaliokunta (20 henkilöä) 28.8.

Suomi-Australia Seuran perustavan kokouksen osanottajia n. 40 henkilöä 10.11.

Suomi-Amerikka Yhdistyksen Espoon osasto (18 henkilöä) 24.11.

FINN FORUM -konferenssin osanottajat (n. 120 henkilöä) kävivät konferenssipäivien aikana tutustumassa instituutin toimintaan, erityisesti heitä kiinnostivat kirjasto ja arkisto.

Lisäksi instituuttiin kävivät tutustumassa Australian Suurlähettiläs Rosaleen McGovern Tukholmasta ja Ranskan suurlähetystön kulttuuriattashea Roland Husson.

FINN FORUM -konferenssin päätöstilaisuus, joka oli samalla instituutin 10-vuotisjuhla, pidettiin Turun Linnassa 1500-luvun tunnelmissa. Kuvassa Juhana Herttua ja Katariina Jagellonica seurustelevat vieraitten kanssa.

Vastavalittu valtuuskunnan puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa (oik.) tervehtii kunniapuheenjohtajaksi valittua prof. Jorma Pohjanpeloa valtuuskunnan 10-vuotisjuhlakokouksessa 30.11.1984.

Osallistuminen muualla järjestettyihin seminaareihin

- Siirtolaisuuspolitiikan periaatteet, Siirtolaisasiain neuvottelukunnan järjestämä laivaseminaari 9.-11.1. (Olavi Koivukangas ja Ismo Söderling)
- Kirjastoalan organisaatio- ja henkilöstöhallintokurssi Turun yliopistossa 12.-13.4. (Maija-Liisa Kalhama)
- Suomen toiset arkistopäivät Hämeenlinnassa 17.-18.5. (Maija-Liisa Kalhama)
- 7th Scandinavian Demographic Symposium 13.-16.6. Paimiossa (Jouni Korkiasaari)
- Genealogia & Heraldica Congres 16.-21.8. Helsingissä (Olavi Koivukangas)
- Siirtolaisuustutkimuksen tulevaisuus-seminaari, Emigrantinstitutet Växjö 12.-13.10. (Olavi Koivukangas)
- Ruotsinsuomalaisten lasten ja paluulasten opetusta koskeva kurssi Heinolassa 22.-26.10. (Jouni Korkiasaari)

- Suomen Akatemian toinen tieteellisten julkaisusarjojen toimittajille järjestämä seminaari Lammilla 23.-24.10. (Maija-Liisa Kalhama)
- Ympäristöministeriön seminaari "Suomalaisten kaupunkien muutos" Espoossa 30.-31.10. (Ismo Söderling)
- Ruotsinkielisten paluuopettajien kurssi 15.11. Turussa (Jouni Korkiasaari)
- Väestötieteen seminaari Hauholla 15.-16.11. (Ismo Söderling)

Julkaisutoiminta

Kulunee toimikauden aikana ilmestyi sarjassa Tutkimuksia yksi julkaisu:

SIIRTOLAISUUDEN JA MAASSAMUUTON TUTKIMUS

Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta. Tutkimuksia no 2. Turku 1984. 101 s.

SIIRTOLAISUUS-MIGRATION -aikakauslehteä ilmestyi neljä numeroa. Lehden numero 3-1984 oli Siirtolaisuusinstituutin 10-vuotisjuhlanumero, jossa julkaistiin 8 kirjoittajan artikkelit. Suomesta oli 4 kirjoittajaa, Australiasta 1, Yhdysvalloista 1, Kanadasta 1 ja Ruotsista 2. Tässä numerossa oli sivuja yhteensä 132. Kaikkiaan lehden vuoden 1984 vuosikerrassa oli 236 sivua.

Siirtolaisuusinstituutissa laadittuja kirjoituksia ja artikkeleita on ilmestynyt instituutin omassa tai sen ulkopuolisissa julkaisuissa seuraavasti:

Olavi Koivukangas, "Finns in Australia" The Australian Encyclopedia, Vol. 4, Sydney 1983. s. 142-143.

Olavi Koivukangas, "Herman Dietrich Spörring", Australian Encyclopedia, Vol. 4, Sydney 1983, s. 164.

Olavi Koivukangas, "The Institute of Migration 1974-1984", Siirtolaisuus-Migration 3-1984. s. 1-11 tiivistelmä julkaistu Suomen Sillassa no 5-1984, s. 33.

Jouni Korkiasaari, "Kahden kulttuurin perilliset: lasten asema Suomen ja Ruotsin välisessä siirtolaisuudessa". Lapset ja yhteiskunta 5-1984, s. 299-302 (yhdessä Ismo Söderlingin kanssa).

Jouni Korkiasaari, "Sverigefinländarnas återflyttning". Invandrare och minoriteter no 2-1984, s. 16-18.

Jouni Korkiasaari, "Työnvälityksen käyttö Suomen ja Ruotsin välisessä muuttoliikkeessä", Työkkönen no 1-1984, s. 8-9.

Ismo Söderling, "Internal Migration - Migration Flows". In Springfelt, Peter & Warnström, Marie-Louise (eds.): The Sixth Scandinavian Demographic Symposium 16.-18. June 1982, in Kungälv, Sweden. Scandinavian Population Studies 6:1. The Scandinavian Demographic Society. Stockholm 1984, pp. 35-50.

Ismo Söderling, "Internal Migration as a Demographic Process". Teoksessa Lallukka, Seppo (ed.): Proceedings of the first Finnish-Soviet Seminar on Demography. Helsinki 19-20 April, 1983. Helsinki 1984, pp. 89-100.

Ismo Söderling, "Kahden kulttuurin perilliset: lasten asema Suomen ja Ruotsin välisessä siirtolaisuudessa". Lapset ja yhteiskunta no 5-1984. s. 299-302. (yhdessä Jouni Korkiasaaren kanssa).

Ismo Söderling, "Maassamuutto ja siirtolaisuus". Suomen Silta no 3-1984, s. 10-11.

Ismo Söderling, "Ruotsinsuomalaisten kouluoloissa kehitettävää". Turun Sanomat/alakerta 8.8.1984.

Ismo Söderling, "Kokoomateoksella amerikansuomalaisten vaiheista on jo kiire". Helsingin Sanomat/alakerta 5.9.1984.

Ismo Söderling, "Siirtolaisuustutkimuksemme nykytila ja tulevaisuus" Suomen Sanomat/Finlands Nytt no 5-1984, s. 12-13.

Talous

Siirtolaisuusinstituutti on toiminut opetusministeriöltä saamansa 580 000 markan toimintamäärärahan turvin, johon loppuvuodesta saatiin 49 000 markan lisämääräraha. Lisäksi instituutti sai kuluneena toimikautena merkittävää tukea FINN FORUM -konferenssin ja 10-vuotisjuhlien järjestämiseen opetusministeriöltä, Suomen Akatemialta, Suomi-Seuralta, Yhdysvaltain suurlähetystöltä, Finnairilta ja Turun kaupungilta. Kaupunki myönsi myös 90 000 avustuksen vuokran maksua varten. Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston loppusumma toimikauden lopussa oli 665 490, 53 mk. Siirtolaisuusinstituutin taseen loppusumma tilikauden lopussa oli 1 129 091, 94 mk.

Henkilöstö

Siirtolaisuusinstituutin hallintoelimiä ovat valtuuskunta ja hallitus. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuoden aikana prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajana hovioik.presidentti Voitto Saario. Valtuuskunta piti toimikauden aikana sääntömääräiset kaksi kokousta. Kymmenvuotisjuhlakokouksessa (30.11.) koko instituutin toiminnan ajan valtuuskunnan puheenjohtajana toimineen prof. Jorma Pohjanpalon

pyydettyä eroa valtuuskunnasta hänet valittiin instituutin ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi. Hallituksen puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa valittiin samassa kokouksessa valtuuskunnan uudeksi puheenjohtajaksi. Hallituksen puheenjohtajana vuonna 1984 toimi prof. Vilho Niitemaa ja varapuheen-

johtajana ap.prof. Tom Sandlund. Hallitus piti toimikauden aikana viisi kokousta. Siirtolaisuusinstituutin vakinaiseen henkilökuntaan kuului neljä toimihenkilöä. Lisäksi instituutissa on toimikauden aikana työskennellyt 5 tilapäistä henkilöä ja 1 projektitutkija.

Summary of the Annual Report on the Activities of the Institute of Migration in 1984

In 1984, the 10th anniversary of the Institute of Migration, the emphasis of the activities was on the development of co-operation at the national and international level. During the year a report of the present situation of research and consequent needs was prepared. Based on this report a research policy program of migration movements was started. The aim of these both documents was to offer new points of view for further research.

The international co-operation was especially emphasized at the FINN FORUM '84 -conference organized by the Institute. The conference held in Turku september 5.-8. - was the major event of the year where the adaptation, identity, political, religious and social activities of Finnish immigrants in North America were examined. Central themes were also the interaction and culture of Finnish settlers and of other ethnic groups. The conference was attended altogether by 120 participants, of these 28 from the USA, 19 from Canada, 6 from Sweden, one from Norway, one from Poland and 65 from Finland.

The Banquet of the conference, which was also the 10th anniversary celebration of the Institute, was held in the Turku Castle. In the festival the Standard of the Institute was awarded to follow organisations and individuals actively representing or supporting institution:

1. The Ministry of Education/ Gustav Björkstrand, Minister for Culture and Science
2. Prof. Jorma Pohjanpalo, The Chairman of the Council of the Institute of Migration
3. Prof. Vilho Niitemaa, The Chairman of the Administrative Board of the Institute of Migration
4. The City of Turku/Assistant Mayor Pentti Lahti
5. Prof. Rudolf J. Vecoli, Immigration History Research Center, University of Minnesota
6. Prof. Robert F. Harney, The Multicultural History Society of Ontario, Toronto
7. Doc. Ulf Beijbom, The House of Emigrants, Sweden
8. Government secretary Fredrik Forsberg, The Ministry of Education
9. Director Olavi Koivukangas, The Institute of Migration

The Institute of Migration has operated on funds amounting to 629 000 marks granted by the Ministry of Education. In addition the institute has received from the city of Turku a rental allowance amounting to Fmk 90 000. In addition to this significant support for FINN FORUM '84 was received from the Finnish Academy of Science, the Suomi Society, the Embassy of the USA, the Finnair and from the city of Turku. The total amount at the year's end in the Kaarle Hjalmar Lehtinen's grant was 665 490.53 Fmk. The balance of the accounts of the Institute of Migration was 1 129 091.94 Fmk.